

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhastós petítor egyszeri hirdetésre 30 fill. Tűdésáros hird.
tesztet jutányosabb. Nyilntér: minden sor 40 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-körnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Eperjesen, Szabai-út 14. sz.
Kiadóhivatal: KÖSCH ÁRPÁD könyvnyomtató-műhelye
Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

A tanév elején.

— Az idegességről. —

Mi köze van a tanév kezdetéről elmélkedő cikkeknek e témához? Első tekintetre csakugyan úgy látszik, hogy a tanügy ezzel semmi összefüggésben nincs; hogy az idegesség oka és eredete másutt keresendő. Azonban, ha mélyebbre tekintünk; ha az ok és okozat között a szoros láncolatot kissé jobban szemügyre vesszük: rájövünk csakhamar, hogy iskoláink a mai rendszer mellett előkészítői, valódi melegágyai korunkat híven jellemző eme betegségnek.

Konstatálva van, orvosszaktekinélyek tanúskodnak mellette, hogy a túlságos munka, erőnknek a végsőig való megfeszítése a lelki tépelődésnek, anyagi és egyéb gondoknak okozói. Bizonyítja maga a statisztika, hogy apáink idejében, egyszerűbb életviszonyok között kevesebb volt az idegbeteg, mint manapság, midőn minden téren nagyon is bonyolult feladatokkal állunk szemben. Mint a túlságos teher, a hogyan megbénítja az egyes izmokat; mint a végteleben feszített húr, a hogyan enerválódik: úgy rendül meg agyvelőnk, központi idegrendszerünk is, erőnk megfeszítésével szemben mindenütt!

Az azon férfiak sorából, kik közoktatásügyi miniszterünk büro-jában tanácsszéklet ülnek, az agy- és idegrendszer alapos ismerőinek sem volna szabad hiányozniok, hogy adnának véleményyt, tanácsot arra nézve, vajjon az egyes osztályok tanterveit a tanulónak még fejlődő-félben levő agy- és idegrendszerre megírja-e vagy sem?

fejldőfélben levő agy- és idegrendszere, gyermeked kedélye! A tétova tekintet, a határozatlanság, az erőtlen akarat, az ingatag jellem... mind ennek a következménye.

Az a szellemi túlterheltség nemcsak tanügyi kérdés kizárólag, hanem következményeiben egyúttal fontos egészségügyi probléma is, a melyre különös gond fordítandó ebből a szempontból is.

Hogy az iskola falai közt testileg-lelkileg elsatnyul a mai nemzedék (az a pár sablon-szerű tornaóra hetenkint a dolgon nem segít); hogy oly kevés ma az egyenes hátgerinczű, az erős idegzetű tanuló; hogy ritka, mint a fehér holló, érettségije dacára is, az egészséges

logikájú, a nyelv törvényei szerint beszélni és fogalmazni tudó ifjú: mind onnan van, mert a kérdés higiénikus oldalára ügyet se vetünk. Erőltetjük a dolgot mindenáron csak azért, hogy végezzünk minél előbb, hogy jussunk kenyérhez, álláshoz mentől előbb. Arra azonban már nem gondolunk, hogy ezzel éppen az élet fáradalmaira, küzdelmeire leszünk már eleve is képtelenekké! A valódi küzdelem csak akkor kezdődik el igazán, ha az iskola porát lerázva magunkról, megteszszük az első lépést az életbe.

A nagy verseny, a létért való küzdelem mai világában becsülettel csak úgy állhatunk meg, ha lelki és testi erőnknek teljes birtokában vagyunk: beteges testtel, enervált idegzettel, gyöngye akaraterevel, előbb vagy utóbb, de okvetlenül elbukunk!

Hát a kérdésnek a kedélyre, az alakra és a jellemre kiható következményeiről mit szólnunk? Abban a korban, melyben apáink még gyermekjátékaikat játszták, most másod-harmad-fokú egyenleteket fejt meg a tanuló; megtanul latinul, németül, francziául, görögül és magyarul egyszerre; házi feladatot készít, egy héten legalább is hármat. Lelki tépelődés, aggasztó gondok közt telnek el napjai.

Mindezeket segíteni kell!

Gyermekvédelem Eperjesen.

Az emberszeretet működése az utolsó években egészen új irányba terelődött. Míg azelőtt a közjótékony-ság leginkább abban merítette ki erejét, hogy a nyomort alamizsnaosztogatással pillanatnyilag enyhítette, most sokkal czél tudatosabb munkára vállalkoz-

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZÁJA.

A Természetráji Múzeum New-Yorkban.

(American Museum of Natural History.)

A világhírű Central Park nyugati oldalához simul, a Manhattant Square-n, a nem kevésbé híres Természetráji Múzeum. Feltűnik az ötemeletes, különös építkezés, nem annyira a végein, szélein, hanem főhomlokzatának kellő közepén: a bemenetnél. Ott áll kétoldalt két vártoronyszerű, előugró, hegyben végződő, ablaksoros, gömbölyű valami, mely se torony, se ház.

Mikor Bernini, különben híres művészlelek, a római Pantheon ősrégi, Krisztus előtti, sőt maig is még teljesen épen álló, gömbölyű épületre, a kupola előtt, homlokzaton, két tornyot ragasztott fel, elnevezték ezeket Bernini számárfüleinek. Rómáról és a Pantheonról beszéltek, kérem, szölok pedig a magam ízlése szerint, mert szépérezsem elkívánja innét is ezt a két, toronyféle függelékét. Tették volna bárhova, csak ide nem. Az európai szépézés gyakorta is fellázad bennünk Amerikában. No, de most nagy múzeumról esik kevés szó, nem az amerikai építészet sajátágairól; maradjunk tárgyunknál.

Nagyon érdemes a Természetráji Múzeumnak megnézése; sok van benne; ritka és becses ajándék-tárgyak, mert az amerikai ember nem fukar, ha jó sora, nagy módja van.

Nem czéлом sorjegyzéket írni, s csak tollhegygyel, röviden említem a földszinten 1500 hallgató számára berendezett termet, melyben ingyen természetrajzi oktatásban részesülnek a tanítók, hogy arról, a mit

itt láttak, alaposan tovább taníthassanak. Ugyancsak földszinten nagyon érdekes gyűjtemény van az amerikai fanemekből, a kaliforniai óriás fákból.

Az amerikai 50,000 rovarszámból láttam sok, nálunk ismeretlen fajt. Bár ne is ismertük volna meg soha a phylloxerát és koloradót. Van itt továbbá embertani és népráji gazdag gyűjtemény. Tárgyak, expedíciók által a legéjszakibb vidékekről hozva, továbbá Alaskából, Szibériából; eszközök az indiánok és eszkimók földjéről.

A főemeleten van az emlős-állatok nagy gyűjteménye, minden fajtájú állatok különfélesége. A 48 emlősállat-családból Amerikában 48 van. A kihalt állatóriások, az őskor állatcsontvázaí ásatag csontmaradványokban vannak meg. Az állati csontvázak között Jumbó, a legnagyobb afrikai elefánté, gigantikus állat. Kitűnő és ritkaság példányok a bölények, tarándszarvasok, csetek, éjszaki sarkköri olyan állatok vannak itt, melyekhez hasonlókat csak Tromsöben, Norvégia tengerparti szigetváros helyi, híres múzeumában láttam. Más nevezetesebb, különösebb állatok, rövid mellső lábakkal bíró kenguru, fiahordó, patkány, a könnyebb teherszállításra való láma, hangyász, melegővi vastagbőrűek, pánczélszerű burokkal, néma prairie-kutya, mely nem bír ugatni; prairie-farkas, mely a farkas és a sakál között közlépny, ugat és vonít, ellopja a tarisznyát a fej alól. Az északamerikai szürke medve, erős, veszedelmes ragadozó, párducz, jaguár, a szép sárga macska, puma, oncza, fekete, nagy mokus, a kékes-szürke mokus, nagyfajtájú nyúl és fanyúl, szép példányokban a canadai nemes szarvas, Canada büszkesége. Vadak és dúvadak. Majomfajok, nagy bőségben.

Repülő hártás denevérek Selymes bundájú, csapóvasba került, hurokba kapott kisebb nagyobb állatok.

Madarak, 12,000 kitömött, 70,000 egyéb, a piczi és nagyváltozatosságú, gyenge szárnyú kolibrítól, az Andok kőszáli kondor-keselyűjéig. A föld talán a virágoknak sem gondol ki annyi színt, mint a mennyi csillog a madarak tollában. Csak az aczélek-színben pompázó páván mennyi van. A 131 madárcsaládból 80 honos Amerikában, melynek papagálya híres, habár csak egy faja van, délen. A bibornok, rizsmadár, fehérfejű tengeri sas, mely az Egyesült-Államok czímerébe is belekerült. A verebet tőlünk vitték, rajban voltak, de már frtják. Megnézek még néhány példány vándorgalainbot; annyi van itt ezekből, mint a vándorsáskából; letörnek a fák ágai, mikor több ezer számmra rászállnak. Villafarkú fecske, bóbítás, tarka madarak. A floridai flamingók és egyéb vízi madarak is nagyon érdekesek. Ha volna rá érkező időnk, napokat kellene ebben a gazdagon nagy múzeumnak osztályaiban tölteni. A madarak rendkívüli parányi példányainak, a kolibríknak szárnyai ékköszterűen ragyognak, gyémántként is tündökölnek. Csodálatosan élénk színű madarak.

Tarka-barka bogarak, természet rovarok, melyek összerágnak faépületet. Nagy bogarak, kisebbek, legkisebbek, némelyikének a szárnyfedője olyan ékes, hogy akár ékszerül szolgálhatna. Használják is annak.

Haspók, utálatos, nagy, karcús szitakötő, mely magában szálldogált, míg élet volt benne.

Fényes, himesszárnyú lepkék, heves-égővi, égő színekben. Ilyen ragyogó pompában, együttthatásban, mint itt, sehol máshol, mert ez a legnagyobb és legszebb lepkegyűjtemény az egész világon: minden színben csil-

nak az emberbarátok. Nyilvánvalóvá lett ugyanis, hogy az alamizsnából élő, szegény emberek óriási sokasága még korántsem rejt magában a társadalomra oly nagy bajt, mint azon körülmény, hogy különösen a szegényebb sorsú munkásoknál a megélhetésért való nagy küzdelem miatt a gyermekek minden szülői felügyelet nélkül maradnak, minek következtében a züllés lejtőjére kerülnek, míg azután a bűn posványában teljesen elmerülnek.

Ezen baj fölismérése új irányt adott a társadalmi úton működő jótekonyságnak. Egyesületek alakultak oly célból, hogy a szülői felügyelet nélküli gyermekeket megmentsék a zülléstől, hogy őket kellő gondozásban és oktatásban részesítve, belőlük a társadalomnak hasznos tagokat neveljenek. Ezen egyesületek közül első helyen áll az Országos Gyermekvédő-Liga, a mely az egész országra kiterjeszti működését.

De mint minden, országosan szervezett intézménynél, úgy a Gyermekvédő-Ligánál is, annak áldásos hatását — jóllehet az anyagi eszközöket az ország egész területén folyó gyűjtések útján teremtik elő — a dolog természeténél fogva elsősorban a főváros érzi meg; igaz, hogy ott legégetőbb is a szükség; azután kerülnek sorra a nagy vidéki központok s csak utóbb a kisebb városok.

A dolognak ilyen, szintén természetesen, lassú menete mellett sokkal helyesebb, ha nem várunk mindent a központtól, hanem rögtön igyekezünk megvalósítani annyit, a mennyire saját erőnkkel képesek vagyunk. Éppen azért a legmelegebben üdvözljük az eperjesi Izr. Nőegyletet, mely itt Eperjesen kezébe vette a gyermekvédelem ügyét és a maga elé tűzött feladatot fényesen meg is oldotta.

A négy év óta működő izr. *népkönyha* tulajdonképpen már azelőtt is szolgálta a gyermekvédelem ügyét, a mennyiben ott az őszi és a téli hónapokban 30—40 iskolagyermek — vallásfelekezeti különbség nélkül — részvételben vettek részt. A f. évben azonban hatalmas lépéssel előmentek és kizárólag a gyermekvédelem céljaira új intézményt létesítettek: a szünidei napközi *gyermekotthont*. Csak kevesen keresték föl a gyermekotthont, de a kik ott voltak, lelki gyönyörrel távoztak. Az e célra kibérelt Szabai-úti, Donhoffér-féle kertben és ahhoz tartozó épületben nem kevesebb, mint huszonnyolc 6—12 éves gyermek, felekezeti különbség nélkül — a kik máskülönben minden szülői felügyelet nélkülöztek és valószínűleg egész napokon át csavarogtak volna — részvétel reggeli 7 órától esti 7 óráig kitűnő szakképzett erő, *Grünwald* Alice budapesti tanítónő vezetése mellett gondos nevelésben, oktatásban és teljes ellátásban. De szinte öröm volt látni, mily kevéssé hiányzott a csavargás a máskülönben ahhoz szokott szegény gyermekeknek, mily kedvvel tanultak ottan és milyen szép eredménnyel sajátították el a különböző munkákat: szalma-, kosárfonás, papír-, agyag-, famunkát, a mi legjobban bizonyítja, hogy céltudatos munkával sok ártatlan gyermeket a zülléstől megmenteni és a társadalom hasznos tagjává nevelni lehetne.

A gyermekotthon vezetősége egyébként tevékenységének eredményét a szept. 1—4-ik napjain rendezett *kiállítás*on be is mutatta a nagyközönségnek, hogy így a nemes ügy iránt mennyi szélesebb körben fölkeltek az érdeklődés.

lognak a lepkék. Lehet is, mert a nappali, kis- és nagy szárnyú lepkéknek mintegy 8200 fajja otthonos Amerikában. A pompás pillangó-gyűjteményt el lehetne nézni naphosszat. Ezeket a színeket nem hozza ki ember. Jól mondja *Savedra*: „Egy halandónak sem hagyta Isten ecsetét a páva nyaka vagy a pille szárnyai festésére.”

Második emeleten van a tengervilág kincse, bősége a tengődő legkisebb kagylótól a falánk czápaig; sőt csontváz-maradványban is néhány kipusztult nagy hal, mint a minőnek vázát a londoni British Museumban évek előtt megcsodáltam hosszú szobában. Az állatok csonttanához itt is érdekes példányok.

Ismételve és érdeklődéssel néztem a veszedelmes csörgőkígyót; de undorral az ökörszerű hangon bömbölő békát. Különösen érdekelt az amerikai krokodilus-fajok: az alligátor, a lapított fejű, 80 foggal bíró, nagy kaiman és a délamerikai jacaret. Az alligátor, félelmetes hulló, pusztul, mint a bivaly pusztult. Kenyérkeresetből

A kiállítás megnyitása valósággal örömmünnepe volt minden igaz emberbarátnak. Társadalmunk vezetői közül — habár sokan hiányoztak azok közül, a kiket ott szerettünk volna látni — megjelentek *Semsey* Boldizsár főispán, minden szép- és nemesért lelkesedő nejével, *Tahy* József alispán, dr. *Tergina* Gyula kir. tanfelügyelő, *Korbély* Géza ág. h. ev. lelkész, *Faragó* József és *Matherny* Gusztáv városi tanácsos, *Saly* Győző városi rendőrkapitány, dr. *Holenia* Gyula városi főorvos, dr. *Ferbstein* Márk várm. t. főorvos stb. A kiállított tárgyak, ú. m.: szalmakalapok, kosárok, fontvesszők, könyvkötészeti munkák, ruhatartók s papírképek (fa), továbbá agyagból készült dísz tárgyak láttára mindenki csodálkozott azon, hogy mennyit tanultak a kis gyermekek; a mi mindenestre dicséretére válik az ügyes tanítónőnek.

Különös érdeklődést tanúsítottak az ügy iránt nemeslelkű főispánunk, *Semsey* Boldizsár és dr. *Tergina* Gyula tanfelügyelő, a ki bemutattatta magának *Grünwald* Alice tanítónőt és részletes felvilágosítást kért a tanítás módjáról és eredményéről, a mely annyira kielégítette, hogy ígéretet tett, hogy a főispán hozzájárulásával a kormánynál az intézménynek megfelelő állami segélyezése iránt lépéseket tesz.

De nem fejezhetjük be cikkünket a nélkül, hogy külön meg kell emlékeznünk *Glasner* Mórneről, az izr. népkönyha buzgó elnökéről, és dr. *Propper* Józsefről, az Izr. Nőegylet fáradhatatlan titkáráról! Ők voltak azok, a kik tulajdonképpen létesítették ezt a nemes intézményt, de az azzal járó, fáradságos munka is csaknem kizárólag az ő vállukra nehezedett. Naponként 4—5 órát ott töltöttek a gyermekek között, a mi igazán nem csekély dolog. Megérdemelnék, hogy a nemes munkában mentől több segítőtársuk legyen.

Ezek után mi is felhívjuk minden nemes emberbarátnak, úgyszintén az illetékes köröknek és különösen a Gyermekvédő-Liga eperjesi bizottságának figyelmét ezen új intézményre. Kész dolgot találnak itten. Az intézmény bevált; annak vezetése jó kezekbe van azoknál, a kik azt létesítették; csak megfelelő anyagi támogatásra van szükség, hogy azt állandósíthassák és tovább fejleszthessék. Reméljük, hogy ez meg is lesz, mert hiszen minálunk tulajdonképpen nincs is annyira szükség teljes gyermekmenhelyre, mint inkább *napközi gyermekotthont*. R.

HIREK.

— **Erzsébet királyné**, Magyarországnak áldott emlékü nagyasszonya elhalálzásának immár 10 éves fordulójára alkalmából Eperjesen a nagytemplomban gyászistentiszteletet tartottak. Ezt *Zaborovszky* Béla prépost-plébános végezte. A templomban az állami, vármegyei stb. tisztikarok tagjai, élükön *Semsey* Boldizsárral, Sárosvármegye főispánjával — úgy szépszámú közönség is résztvettek. Az iskolák egy részében a tanítás ezen a napon szünetelt.

— **Áthelyezések**. A budapesti kir. főügyész *Ferenzy* Antal felsővízközi járásbírói irnokot az aranyosmaróthi kir. ügyészséghez; a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Tompa* József áll. el. isk. tanítót Kisiratosról Bártfahályóra áthelyezte.

üldözik. Negyedszázad alatt két és fél milliót pusztítottak el. Értékesítik a csontjait késnyélnek, papírvágónak, fésűnek, hajtűnek; bőrét nagyon keresik; használják szivar- és más tárczákra, dobozokra.

Az ásványország is ezen az emeleten terjeszkedik ki nagy arányokban, teljes gazdagságának a sok színében.

Tanulmányozásra berendezett szobák és szak-könyvtár egészítik ki a múzeumot a harmadik emeleten. Az érdeklődő, tanulmányozó, természetűdős, nagyon szíves fogadtatásban részesül. Ha már annyian vannak vagyongyűjtéssel elfoglalva, legyenek olyanok is, a kik olyan kincseket gyűjtenek, melyeket moly meg nem emész, tűz el nem hamvaszt, és értékesíthetők az emberiség javára. A nagy természet mindig nyitott könyv marad és sohasem tanulható ki; minden kornak minden fia, újabbnál újabb felfedezést tehet benne.

(Zombor)

Vértési Károly.

— **Kinevezések**. A pénzügyminiszter *Stucker* István és *Martyak* Vazul girálti adóhivatali II. oszt. pénztárnokot, illetőleg ellenőrt I. osztályú pénztárnokká, illetőleg ellenőrré; a kassai kir. ítélőtábla elnöke *Mankovics* Antal, az államtudományok tudora, fekete-küti lakost a kir. ítélőtábla kerületébe joggyakornokká kinevezte.

— **Kormányképviselők**. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Szavik* Mátyás eperjesi theol. és jogakadémiai tanárt a selmeczbányai ev., dr. *Obetko* Dezső jogakad. tanárt pedig a rimaszombati egyes. protest. főgimnázium f. évi szeptemberi pótló és javító érettségi vizsgálatához kormányképviselőkkül kiküldötte.

— **Ösztöndíj**. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Ötveny* Nagy Olivér kassai állami jogakadémiai tanárnak külföldi tanulmányútra 2400 kor. ösztöndíjat adományozott. Nagy Olivér ebből folyólag az új tanév első felében előadásokat tartani nem fog.

— **A püspöki értekezlet** a napokban folyt le Budapesten Vaszary Kolozs esztergomi érsek, bibornok-hercegprímás elnöke alatt. Ezen dr. *Valyi* János eperjesi g. kath. és dr. *Fischer-Colbrie* Ágost kassai r. kath. püspökök is résztvettek, s ez utóbbi a jegyzőkönyvet is vezette.

— **A katonai nagy-gyakorlatok** Eperjes (Branyiszko, Szinye, Kissáros, Szepesváralja stb.) környékén szept. 12-ikén bevégződtek. Ezekben a napokban városunk igen mozgalmas képet nyújtott. Az összes gyakorlatok legfőbb intézője *Conrad* Ferencz, az összes fegyveres erő vezérkarának főnöke volt. Mint parancsnokok szerepeltek továbbá: *Mörk* János kassai hadtestparancsnok, *Klobučar* Vilmos, a honvédség főparancsoka. Szept. 12-ikéről 13-ikára Eperjesen összesen 7 ezer katona nyer elszállásolást.

— **Házasságok**. Dr. *Steinauer* János, tart. cs. és kir. ezredorvos, gyakorló-orvos Girálton, házasságot kötött *Fischer* Adriennevel Tótsóvárt.

Bodnár József eperjesi vasúti raktárnok szept. 6-ikán kötött házasságot *Kovács* Sándor eperjesvárosi főállatorvos unokahúgával: *Beer* Hedviggel.

— **Eljegyzések**. Nagy Miklós, a löcsei főreáliskola tanára, eljegyezte *Szinyei* Mersé Kálmán polya nőci földbirtokos leányát *Zsófikát*.

Kraysell Miklós, a kisszebeni járásbíró-ság albiája, nemrég tartotta kézfogóját *Medveczky* Sándor kir. közjegyző leányával, *Etelkával*, Rimaszombatból.

— **«Children's Theatre»**. Az EPERJESI LAPOK utolsó számában ismertetett «Children's Theatre» nevű sorozatnak első estéje kedden, szept. 8-ikán 6 órakor volt. Daczára, hogy a régen várt szép őszi idő mindenkit inkább hosszabb sétára csalogatott, mégis megtelt a nézőter *Tester* Zsófia, nyelvtanárnő volt lakásán (Fő-utca 75. sz.). Látszott, hogy ünnepi estére készült a kis terem, mert a tanítványok valóban izléssel díszítették fel azt, hogy szeretett mesternőjüknek ezzel is örömet szerezzenek. A műsort *Semere* Márton nyitotta meg, a mindnyájunk által ismert művészi gondonka-játékával. Nagy halával tartozunk neki mindnyájan, mert a szebbnél-szebb magyar nóták szívhezszóló előadása mindjárt kezdettől jó hangulatra hozta úgy a nézőket, mint a szereplőket. — Utána *Maixner* Emil jól kidolgozott előszóban ismertette a közönséggel ezeknek a sorozatos ifjúsági színlelőadásoknak hasznos voltát. A műsor harmadik pontja Molière egyik leghevesebb vígjátékából, a «Bourgeois Gentilhomme»-ból vett párbeszéd volt, mely éles lélektani megfigyelésénél fogva valóban megérdemli azt a helyet, melyet a világirodalom remekei között elfoglal. — A két ifjú szereplő: *Grynaeus* István és *Saly* Dezső igazán várakozáson felül oldotta meg nem könnyű feladatát. Korhű jelmezük, helyes mimikájuk, éppúgy mint folyékony és helyes kiejtésű francia beszédük által kiváltak. — Ezután női tanulórsaiknak engedték át a helyet, a kik nem kevesebb rátermettséggel adták elő a «La Malade imaginaire» című, kedves kis egyfelvonásos vígjátékot. Bájos megjelenésükkel egy csapásra meghódították a szépszámú nézőközönséget. A műkedvelő-előadásokat mindenestre még megnehezíti, ha a darab idegen nyelven van megírva. A kis szereplők: *Fried* Olga,

„BITUMINA“

védelmet is nyújt a nap melege ellen. — „Bitumina“ régi zindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. Csakis védjegyyel ellátott tekerceket fogadjunk el.

Gyári főraktár Eperjes és vidéke részére:

MOSKOVITS GYULA vaskereskedésében, EPERJES.

tiszta bitumenből készített, valódi aszfalt-tetőlemez; tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolást nem igénylő

TETŐFEDŐANYAG.

„Bitumina“-val fedett tető bemeszelve szép fehér marad és kitűnő

regi zindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. Csakis védjegyyel

pénzügyminiszter
gráti adóhivatali
I. osztályu pénz-
ítélőtábla-elnöke
tudora, fekete-
joggyakornokká

Hők. A m. kir.
Szlávik Mátyás
selmezbányai ev.,
g a rimaszombati
zeptemberi pótló
mányképviselőkül

s közoktatásügyi
kassai állami jog-
tra 2400 kor. ösz-
ebből folyólag az
áni nem fog.

zlet a napok-
olozs esztergomi
te alatt. Ezen dr.
Fischer-Colbrie
résztvettek, s ez

gyakorla-
Kissáros, Szepes-
én bevégződtek.
mozgalmas képet
legfőbb intézője
erő vezérkarának
epeitek továbbá:
Klobučar Vilmos,
2-ikéről 13-ikára
er elszállásolást.

auer János, tart.
Girálton, házassá-
vált.

raktárnok szept.
Sándor eperjes-
Hedviggel.

Miklós, a löcsei
Merse Kálmán
ikat.

sbíróság albúja,
Sándor kir. köz-
mbatból.

re». Az EPER-
etett «Children's
kedden, szept.
a régen várt szép
sétára csalogatott,
Zsófia, nyelv-
Látszott, hogy
a tanítványok
szeretett mester-
A műsort *Saemere*
által ismert mű-
al tartozunk neki
yar nóták szívhez-
hangulatba hozta
Utána *Maixner*
tte a közönséggel
lásoknak hasznos
liére egyik leghí-
gentilhomme»-ból
ni megfigyelésnél
et, melyet a világ-
két ifjú szereplő:
zán várakozáson
datát. Korhű jel-
mint folyékony és
aváltak. — Ezután
a helyet, a kik
elő a «La Malade
onásos vígjátékot.
meghódították a
dveió-előadásokat
a darab idegen
lők: Fried Olga,

ez; tartós, tűz-
st nem igénylő

YAG.
marad és kitűnő
Csakis védjegy-

PERJES.

Grossmann Margit, Korn Margit, Maixner Irma, Pavlek Sári és Szántó Margit oly kedvesen oldották meg feladatukat, hogy a nézőközönség sajnálta, hogy a műsor ki volt merítve és azzal a föltevessel oszlott szét, hogy törekedni fog ezt a szép intézményt mennél szélesebb körben megismertetni és hozzáférhetővé tenni mindazoknak, kik a modern nevelés iránt érdeklődnek. — Mint értesülünk, a tanítványok, felbuzdulva az első szép sikeren, nagy ambícióval készülnek a sorozat második estjére, mely valószínűleg még szept. végén lesz.

— **Halálozások.** *Zinsli Fülöp* köztisztelőben állott polgár, Tirscher István gyógyszerész és egyházközségi felügyelő apósa, aug. 29-ikén Bártfán meghalt.

Özv. *Walser Mártonné* sz. *Lumnitzer Julia* Poprádon f. hó 10-ikén hirtelen elhunyt. Temetése Lőcsén, f. hó 13-ikán d. u. 3 órakor lesz. Az elhunytban dr. *Walser Gyula* ig'ói evang. lelkész anyját, *Schroepfer Antal* eperjesi magánzó anyósát gyászolja.

— **Távozó fogalmazó.** F. hó 10-ikén hagyta el városunkat és nagyszámú barátait *Martyák Vazul* pénzügyigazgatósági fogalmazó, a kit a pénzügyminisztérium, mindnyajunk fájdalomra, pénzügyi segéd-titkári minőségben Nyírára helyezett át. Míg Eperjesen munkálkodott, pontos és lelkiismeretes munkásságával előjáróinak elismerését és becsülését vívta ki, most, hogy eltávozik, Hoffmann pénzügyigazgató melegen elismerő okirattal tüntette ki. E rokonszenves tisztviselőt mi új helyén is a legmelegebben üdvözljük, sőt a legteljesebb elismerés hangjain búcsúzunk, és nyitrai munkásságára istennek áldását és előjáróinak legteljesebb elismerését kívánjuk.

— **A látszat csal** — ez egy közmondásalkotta szabály. A Bohrandt J. V. eperjesi fűszerüzletében kapható és már oly előnyösen ismert, *eredeti töltésű Dreher-sör* kivétel e szabály alól, mert az valóban oly jó minőségű, mint a minőnek mi azt hirdetjük.

— **Új tanítónő.** *Groszmann Mariskát*, az eperjesi áll. tanítónők-intézetnek kitűnő eredménytel képesített növendékét, e napokban Pálmafalván *egyhangulag* tanítónővé választották.

— **Az E. T. V. E. szept. 13-iki orsz. atl. versenyére** beérkezett nevezések száma 314. Kedvező auspiciumok között rendeződik az E. T. V. E. második magyobbszerű orsz. atl. viadala. A fenti nevezési szám roppant küzdelemnek biztosítéka. Sajnos, az ország legjobb atlétái az ugyanazon a napon Budapesten tartandó Budapesti Tornaclub Zsinger-versenyén s az E. T. V. E. viadalán megszűnnek. A viadalra hat egyesület bocsát versenyzőket, ú. m. a Budapesti III. ker. Torna-Vívó-Egyesület, a Kassai Atl. Club, a Kassai Munkás Tornaegylet, a Temesvári Atl. Club és az E. T. V. E. Kiválóbb eredményekre számíthatunk a diszkosz- és a gerelyvetésben, a staféta-futásban (Temesvár), a távolugrásban (K. A. C.) s nem utolsó elvezetül fog szolgálni a fűlelabda-bajnokság I. és III. helyezetteinek küzdele. Menjünk tehát és lássunk!

— **Daltársulat városunkban.** Néhány nap óta *Suchy Béla* árok-utcai kávéházában egy soktagú daltársulat ütött tanyát. A társulatot *Badrogi Richárd* vezeti, a ki erősen gondoskodik róla, hogy naponta új műsor, hetenként új tagok és mindig táncz, zene, pajkos nótázás fogadják a szórakozni vágyók seregét. A társulat október első napjainig marad Eperjesen.

— **Villamos-színház Eperjesen.** A sátorajú helyi állandó «Uránia-színház» néhány előadásra városunkba jön, és előadásainak sorozatát a városi színházban szombaton, szept. 12-ikén megkezdí. Az «Uránia-színház», a szórakoztató mozgóképeken kívül, tudományos jellegű, felolvasással egybekötött előadásokat is rendez. A vállalat a hamburgi nemzetközi vetítógép-kiállításon aranyéremmel kitüntetett géppel rendelkezik, a mely a képek rezgését teljesen kizárja, a szemidegeket nem rontja. Helyárai: a rendes színházi áraknak fele. Vasárnap két előadás lesz.

— **A F. M. K. E.** ezévi közgyűlését szept. 2-ikán, Zsolnán tartotta. Elnökei voltak: gr. Dessewffy Emil, a girálti kerület orsz. képviselője, és dr. Szmalovszky Valér, Trencsénvármegye főispánja.

— **Eperjes város köztisztasági szabályrendelete** a belügyminiszter által megerősítettén, életbelépett.

— **A ki sikerrel akar hirdetni,** forduljon az «Általános Tudósító» (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz., a hol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölknek. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője,

vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Disztes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. cz. hirdetőknél díjmentesen.

— **Az Eperjesi Kerületi Munkásbiztosító Pénztár** ellen lapunk szept. 6-iki számában a közönség köréből érkezett kifogásokra vonatkozólag a pénztár igazgatójától és főorvosától a következő leveleket kaptuk. Ezeket a panaszosok megnyugtatója és a pénztár álláspontjának megvilágosítása céljából, addig is, míg tudósítónktól bővebb értesülést szerezhetünk, a következőkben közöljük.

I. Az orvosi ügyet érintetlenül hagyva, — erre főorvosunk válaszol, — a kifogásokra a következőket jegyzem meg: „Az informátor, úgy látszik, még nem szerzett tudomást arról, hogy az 1907: XIX. t-cikk értelmében a járulékos magasságát az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár, az ügyvitelt, — vagy, mint ő nevezi, a szervezetet pedig a m. kir. áll. Munkásbiztosítási Hivatal állapítja meg s így az eperjesi pénztár ellen ezek miatt kifogást emelni nem lehet. A bürokratizmusban igazza lehet; de ezt mi jobban érezzük, mint a közönség. De, sajnos, ezen mi nem változtathatunk. És ha ez így tovább fog menni, biztosíthatom az informátort, hogy a hivatalnokokat még egy csomóval fog kelleni pótolni és a 6-szobás lakást még vagy 4-gyel kibővíteni, és akkor jut majd azoknak is hely, a kik most a jól fizetett hivatalnokokat irigylik. A késedelmesen és szűkmarkúan kifizetett táppénzt illetőleg nagyon leköteleznie a közlő, ha tudomásomra juttatná a pénztár okozta késedelmet, vagy szűkmarkúságát. Tessék csak a jogos igényekkel bíró tagokat megkérdezni, vajjon visszaikánknak-e a régi jó időbe? Pedig a táppénzt is az Országos Pénztár állapítja meg. Öszintén mondom, nem tudom, hogy a közleményt beküldő kinek akart kellemeskedni: a tisztviselőknél-e vagy az orvosoknál? Avagy mindkettőnek? Vagy az igazság rovására jól lehetett a vasárnapon megtartandó közgyűlésre izgatni? *Schreiber Ignác*, igazgató.”

II. „Mint a Pénztár rendelő orvosa, úgy magam, mint a többi orvosok nevében bátor vagyok becses lapjának utolsó számában megjelent közlemény ama részére válaszolni, mely az orvosi kezeléssel és fizetéssel szól. A szerkesztőség helyesen jegyezte meg a cikk végén, hogy «nem áll jól, hogy az általa felhozottak tényleg úgy vannak, mert lehetséges, hogy rosszul van informálva». Hát bizony, nagyon is rosszul van informálva. Az eperjesi pénztár egész területén 10 orvost és 3 fogorvost alkalmaztat, kiknek kötelessége, kiki a saját kerületében, a pénztári beteg tagoknak és ezek családjaiknak rendelkezésre állani; és tényleg rendelkezésre is állanak: Helyben 3 orvos van alkalmazva, kik a pénztár rendelő-intézetében naponként 2—2, tehát 6 órán át rendelkeznek; ezenkívül a fekvő betegeket saját lakásukon látogatják; továbbá sürgős esetben a hivatalos órán kívül is kiki saját lakásán, a tagoknak nemcsak nappal, de bizony sok esetben éjjel is rendelkezésre áll. Ha valaki ezenkívül a kórházat is fölkeresi, arról a pénztári orvos oly keveset tehet, mint az informátor. A kórházba az orvosok részéről csak olyan betegek küldetnek, kiknek otthon ápolásuk vagy egyáltalában nincsen, vagy pedig kiknek műtétre van szükségük. Hogy nagyobb műtéti beavatkozást csizmadia- vagy kovácstanoncznak műhelyében nem igen végezhetünk, talán a cikkíró is hajlandó lesz átlátni. Tehát nem áll az, hogy a tagok azért kénytelenek fölkeresni a kórházat, mintha nem állana elég orvos rendelkezésükre. A mi pedig a fizetést illeti, mely a cikkíró szerint nagyobb, mint a városi főorvosé, ki egyszersmind kórházi igazgató is, következő szolgáljon felvilágosításul. A pénztár fizet orvosainak körülbelül 250—3 koronát évente és fejenként, azaz nem is fejenként, mert ha valamelyik tagnak neje és 6—8 gyermeke van, az is csak egy fejnek számíttatik, mert ettől is csak 250—3 koronát kap az orvos egész évi kezelésért. Hogy ez nem nagyon túlságosan fényes fizetés, ezt talán az informátor is megengedi, különösen akkor, ha megmondom neki, hogy a helybeli pénztári orvosok az utolsó évben 4000 beteg által lettek igénybe véve, s így, ha csak 3 látogatást számítunk átlag egy betegre, az is 12,000 beteglátogatást tesz ki. Mindazáltal azonban nem akarom azt mondani, hogy a városi főorvos fizetése, ki egyszersmind kórház-igazgató is, kielégítő volna, habár a városi főorvosi állással járó mellékjövedelem (prostitúció stb) szintén legalább annyit tesz ki, mint a pénztári orvosok fizetése. A szerkesztőségnek szivesen rendelkezésére bocsátom a pénztári orvosok működéséről szóló statisztikai kimutatást, ha a pénztár hivatalos helyiségében fölkeresni hajlandó. Dr. *Baumöhl* Zsigmond s. k., a kerületi Munkásbiztosító Pénztár főorvosa.”

— **Egy népszerű.** A «Moll-féle sós-borsesz» által a betegeknek egy épp oly gyógyhatású, mint olcsó szer nyújtatik köszvényes és csúzos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál Egy üveg ára utastással együtt 2 korona. Szétküldés naponta utánvéttel *Moll A.* gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kéréndő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— **A Kath. Népszövetség** szept. 6-ikán Bártfán számos taggal megalakult. Elnökei: *Korányi Antal* plébános és *Rhódy Alajos* polgármester. Eperjesen — *Zaborovszky Béla* prépost-plébános indítványára — a megalakítást máskorra halasztották. *Pécújfalu* községben szept. 6-ikán, *Soltész Ede*, *Reiner József* és *Laborcz Mihály* plébánosok felszólítására, 86 taggal megalakult a népszövetség; s a taggyűjtés serényen folyik. *Szinye* községben a már megalakult népszövetség szept. 6-ikán számos taggal szaporodott.

— **Pályázat.** A felsővízközi járásbírósnál megüresedett *irnoki* állásra okt. 7-ikéig pályázni lehet.

— **Csemegeező, Beregszász.** Valogatott csemege-fajszőlőt, gondosan csomagolva, szolid áron szállít *Williger Herman* fűszer- és csemegekereskedő, Beregszász.

— **Az orfeum-társulat,** mely *Szuchy Béla* kávéházában egy idő óta játszik, a közönség élénk pártolásának örvend. Ezt meg is érdemli, mert a műsor változatos, élénk, s a szereplők előadásai teljesen kielégítőek. Maga az igazgató: *Badrogi Richárd* igen ügyes komikus-énekes; a tegnap újonnan érkezett *Meszi-nővérek* mint excentrikus énekes- és tánczosnők jó erőknél bizonyultak. De kívülük még más tagok is vannak, kik helyöket jól megállják.

— **Kereskedelmi-iskolai értesítés.** A helybeli kereskedői-tanuló-iskolába való beiratást f. é. szeptember hónap 16-ikán (szerdán) délután 4 órakor a kollégiumi I. em. 3 számú tképző int. tanteremben eszközli az intézet igazgatósága, s egyszersmind felkéri a t. cz. kereskedő főnököket, hogy tanköteles tanonczaikat pontosan nevezett időben beírassák. *Gamauf György*, igazgató.

— **A «Buziási Phönix ásványvíz»** már a rómaiak idejében világhírű volt páratlan gyógyhatásáról és üdítő ízéről. Most *Muschong Jakab*, a buziási fürdő új tulajdonosa, kiváló szakértelemmel és a legnagyobb áldozatkészséggel fogott hozzá, hogy e csodás gyógyhatású víz használatát mindenkinek lehetővé tegye. A «Buziási Phönix ásványvíznek» kitűnő hatását vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és kiválasztó-szervek hurutus bántalmainál a legnevesebb orvostanokok elismerték. Kellemes, kissé savanykás ízű, vasmentes, szénsavdús tartalma a legkiválóbb asztali vízzé teszi Járványos betegségek ellen a legbiztosabb óvszer.

— **Az Eperjesi Kuglizó Társaság** szeptember 12-ikétől 19-ikéig saját kertjében királydobálást rendez, melyre a Kőr tagjai és vendégeit meghívja. A dobálás kezdődik 12-ikén d. u. 4 órakor; 13-ikától 18-ikáig d. u. 5 órakor; 19-ikén pedig d. u. 3 órakor. Díjkiosztás 19-ikén este 7¹/₂ órakor. A díjak összes értéke mintegy 400 kor. A díjkiosztás után, ugyanaznap este 8¹/₂ órakor közvácsora

— **A M. Kárpát-egyesület Eperjesi Osztálya** szeptember 11-ikén tartotta meg a Mincsolra és Sárosmáriavölgyre tervezett kirándulását. A 25 tagból — nagyrészt tanulók- és tanárokból — álló társaság reggel Pusztamezőig ment vasúton, azután Kijón át megmászta a Micsol-hegységet s onnan leereszkedve, 1¹/₂ órakor Livóhután volt, a hol szekerre szállt és Sárosmáriavölgyre indult, *Pausz Tivadar* nagyszabású üvegyárának megtekintésére. Az üvegyár igazgatója, *Steinhausz Guidó*, mint az Osztály képviselője, szivesen fogadta a társaságot s behatóan megmagyarázta és bemutatta az üvegyártás minden fázisát. Azután Bártfa felé folytatta útját a társaság s ott 8 óra 20 perczkor vonatra szállva, 10 órakor Eperjesen volt. — Az Osztály diákszallójának legközelebb számos vendége lesz, a mennyiben a hajdúböszörményi ref. főgimn. 35 tagból álló kirándulócsoportot jelenteni be. A kirándulócsoport szeptember 13-ikán, vasárnap d. u. 3 órakor érkezik Kassára; ott megtekinti a dómot és múzeumot, s este 8 óra 5 perczkor Eperjesre érkezik. Másnap reggel a tótsóvári sóföldet nézi meg; d. e. 11 körül Eperjesen a vértanúk emlékére koszorút tesz le, délután Nagysárosra vagy Bártfára rándul ki. Kedden, a szinyelipóci völgy érintésével, a Branyiszkón át, az Osztály elnöksége által készített terv szerint, a Tátrába utazik. — E kirándulásokon kívül mások is voltak Eperjesről kiindulva, ezek közt kiemelendő az a kirándulás, a melyet f. hó 7-ikén *Flórián Károly* három társával a Magas-Tátra egyik legszebb csúcsára: a Jégvölgyi csúcsra tett és a kir. kath. főgimnázium tátrai kirándulása.

— **Ujdonságok fényképészeti kamarákban** kaphatók *Cattarino S. Utóda: Földes Samu* papír- és díszműárú-üzletében (Eperjes, Fő-utca 78.), a hol mindennemű fényképészeti eszközök, a szükséges összes vegyi és optikai kellekek *eredeti gyári árakon, előnyös részletfizetésre* is beszerezhetők. Kiváratra árjegyzék. Ugyanott *sötét-kamra* díjtalanul áll a t. Közönség rendelkezésére.

— **Rövid hírek.** *Handlovits Miklós* kerék-párját *Szacs János* kerékgyártónak kölcsönadta. Ez azonban a járművel Kassára szökött, azt 52 kor-ért eladta és a pénzt eldorbézolta. Sikkasztás miatt felelősségre vonták. — *Weissmann Gusztáv* panorámai alkalmazott *Glaser Simon* szabótól 60 kor. áru öltönyt fondorlattal kicsalt. A rendőrség a nyomozást megindította. — *Ducsa István* kassai kocsis *Spacai József* téglamester körfűrészeről a szíjat levágta és ellopta. Gazdája: *Vojtovics József* kassai kőműves ellene följelentést tett. — *Novák Etel* cseléd *Csapek Mária* szállodai pinczernő bőrdíjait feltörvén, abból 7 kor. pénzt, selyemkendőt és cognacot lopott. Az ügyet a kir. ügyészséghez betejesztek. — A város területéről örökre kitiltott *Spivák Bandi* cigány a vele élő *Gabcsó Annával* együtt a kath képezdeben koldult; s míg az asszony a konyhában kéregetett, a férfi az emeletre lopózott és *Kisák János* tanár lakásáról esernyőt és 2 botot ellopott. Ugyanő néhány nappal ezelőtt *Martonyi István* iskolaszolgától nadrágot lopott el. A rendőrség a tárgyakat kézrekerítvén, azokat tulajdonosaiknak visszaadta, Gabcsót megbüntette, Spivákot pedig a kir. ügyészséghez kísértette. — *Riják István* csizmadiatanoncz *Mudri József* asztalostanoncztól fürdés közben 24 kor. 24 fill.-t ellopott. Tettét eleinte tagadta, de később bevallotta; s a pénzt, bokor alá rejtve meg is találták, tulajdonosának: *Herkely János* asztalosnak visszaadták és Mudrit a járásbírósnál följelentették. — *Csölder Lajos* 67. ezredbeli tisztiszolga *Márványi Antal* rendőrt hivatalos eljárása közben mellbelökte és szidalmazta. A katonai állományparancsnokságnál följelentették. — *Horlov Mihály, Guttman Adolf* korcsmáros kocsis, *Reiner Samuné* korcsmárosnőtől 42 kor.-t beszédvén, a pénzzel megszökött. Rendőrségünk intézkedésére Kelcsén (Zemplén vm.) a csendőrség letartóztatta és Eperjesre szállította. A járásbírósnak átadták.

Felelős szerkesztő: **Dr. Obetkó Dezső.**
Kiadótulajdonos: **Kösch Árpád.**

Henneberg-selyem csak közvetlenül! — fekete, fehér és színes, 1 K. 20 fill.-től 22 K. 70 fill.-ig méterje bluzoknak és ruháknak. Postadíjmentesen és már megvámolva házhoz szállítatik. Gazdag mintaválaszték postafordultával.
Henneberg selyemgyáros, Zürich.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes-hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamosvízfürdők. Ivó-kúra. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak.

Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házbán

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schiecht szarvasszappanával

tisztítsunk. E szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosságot szücségettelik.

NYILTTÉR.*

Vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvényéknél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a Bór és Lithion tartalmu
GYÓGYFORRÁS

SALVATOR

kitűnő sikerrel használtatik.

E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Kellemes ízű. Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tiszta.

Allandó összetételű.

Első rangu gyógyvíz és diatetikus ital.

Különösen oly egyéneknek ajánlatos, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi vérbőségben, máj- és veseizgalomban vagy hógysavas lerakódásokban, vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Orvosi szakvélemények, győgyeredményekről szóló bizonylatok és egyéb forrásleírások ingyen és bérmentve állnak rendelkezésre

Eladási árak Eperjesen:

1/2 literes palack	32 fillér.
3/4 "	40 "
1 liter "	48 "

Az üres, tiszta és eredeti Salvator-palackok a következő árakon vétetnek vissza:

1/2 literes palack	6 fillér
3/4 "	7 "
1 liter "	9 "

Eperjesi főraktár: Mikolík Istvánnál.

Nyilatkozat.

Most értesültem arról a becsületsértő nyilatkozatról, a melyet *dr. Adriányi Béla* sátorrajújhelyi ügyvéd távollétében a Berger-kávéházban rólam tett. Ezért ellene ma bünvádi feljelentést tettem az eperjesi kir. büntető-járásbírósnál. Lovagias útra ezen ügyet azért nem tereltem, mert dr. Adriányit alaptalan megrágalmazásom miatt a sztrókói büntetőbírósnál egyszerűen megbüntette és jelenlegi sértő nyilatkozata ugyan ezen ügyet érinti. Akkor is azért kerestem a bíróság fogsegélyét, mert a rágalmak alól tisztázni akartam magamat és magam kértem a valóság bizonyítását, a mely vádlottnak nem sikerült. Büntetett és ismételt rágalmazó ellen nem tartom helyénvalónak a lovagias eljárást, hanem az ilyen embert átszolgáltatom a bíróság ítékezésének.

V. Scherz Sándor.

Nyilatkozat.

Ha *Sziklai Samu* úr szombati kijelentésem által sértve érezné magát, úgy azt visszavonom.

Weisz Herman.

* Az e rovat alatt foglaltakért felelősséget nem vállal a Szerk.

Az „ALTVATER“ likörgyár
GESSLER SIEGFRIED

csász. és kir. udvari szállító, József főherczeg ő fenségének kamarai szállítója, **Budapest**
ajánlja

„ALTVATER“ likörjét

és minden egyéb likörkészítményeit, valamint a legutóbbi termésből ezüst üstben befőtt
MÁLNASZÖRPÖT.

NESTLÉ

az egészséges **gyermeklisztje**

és a beteg gyermek, a gyomorhajosok régóta bevált tápláléka. Megóv a hányástól, hasmenéstől, bélfurattól és elhárítja ezeket.
A gyermekápolásról ismertető füzetet ingyen küld: **NESTLÉ**
Wien I., Biberstrasse 11.

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ *

Jó hírnév

és a fogyasztóközönség helyes izlésére vall, hogy pezsgők rohamosan terjed és nagy keresletnek örvend.

Kapható:

minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

Miképp lehet ismét életre űs az elgyengült férfiú?

Erre nézve adja a kipróbált legjobb tanácsokat azon ingyen könyv, melyet alábbi címzettől postán kérhet mindenki díjtalanul.

Vihra Társaság, Budapest, V. ker., Váci-körút 78., II 14.

Szives tudomásul hozom, hogy
ügyvédi irodámat

a Szebeni-út 9. sz. alá helyeztem át.
Eperjes, 1908. szeptember hava.

Dr. Hamborszky Béla.

Kiadó lakás.

A Petőfi-utczában, különálló új házban, öt szoba- és mellékhelyiségekből álló lakás — vízvezeték- és villamosvilágítással — november 1-jétől kiadó vagy olcsón eladó.

Bővebbet *Fischergrund Józsefnél*, Eperjes.

1 liter igen jó
asztali bor

60 fillértől feljebb kapható

ifj. Reisinger László

fűszerkereskedőnél, Fő-utca 97., a Kollégiummal szemben.

Kneipp plébános

SALÁN HAJVIZE

a legideálisabb és legjobb.
Üvegekben à 2 K. és 4 K.

Kapható Eperjesen: **PALESCH ÁRPÁD** drogériájában.

Irodai gyakornokok azonnal felvétetnek.

Czím a kiadóhivatalban.

4283. kig. szám.

Hirdetmény.

Eperjes sz. kir. város tanácsa ezennel köz-
hírré teszi, hogy a város tulajdonát képező
Czeméte-fürdőnek bérbeadása czéljából a város-
háza tanácstermében megtartandó árverés ha-
taridejéül 1908. évi október hó 7-ikének d. e.
10 órája kitűzetett.

Miről bérbevenni szándékoznak azzal érte-
sítetnek, hogy a feltételek — hivatalos órákon
belül — Matherny Gusztáv városi tanácsos
hivatalos helyiségében megtekinthetők, s hogy
a szóbeli árverésnek megkezdéseig 500 kor.
bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok el-
fogadhatnak.

Eperjes, 1908. szeptember 5.

Krayzell Aladár s. k.,
polgármester.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság köz-
hírré teszi, hogy Glücksmann Mór végrehajthatónak Spisák
Andrásné tótsóvári lakos végrehajtást szenvedő elleni 271 kor.
44 fillér tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az
eperjesi kir. törvényszék az eperjesi kir. járásbírósg területén
lévő és Tótsóvár községben fekvő, I. a tótsóvári 21. sz. tjkv-
ben A. I. 2-5. sorsz. s B. 12. és 25. sorszám alatt Spisák
Andrásné sz. Feczko Anna, B. 19. a. kk. Spisák Vincze és
B. 24. a. Spisák András nevében álló közös erdő- és legelőillető-
ség 55 kor. kikiáltási árban, II. a tótsóvári 52. sz. tjkvben
foglalt A. 1-5. sor., 75/a. hr., 130. ói. sz. ház és az ahhoz
tartozó közös erdő- és legelőilletőségnek B. 6. és 16. sorsz.
alatt Spisák Andrásné sz. Feczko Anna végrehajtást szenvedő
névén álló 2/10-részbem jutalékára 1092 kor. kikiáltási árban
az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az
1908. évi október 15-én napján d. e. 10 órákor Tótsóvár község-
házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított ki-
kiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverelni szándékoznak tartoznak bánatpénzzel ad I. 5 kor.
50 fill.-t, ad II. 109 kor. 20 fillért készpénzben vagy óvadék-
képes értékpapirokban a kiküldött tétkehez letenni.
Kir. tvszék, mint tkvi hatóság.

Eperjes, 1908. július 13.

Kádás Miklós,
kir. ítéltáblai bíró.

Paradicsom

kilója 7 krajczár, csomagolás önköltse-
gen. — Izambert-körte 15 kr. különként
Stögermayer Antalnál, Szolnok.

Eladó ház.

Kassai-út 9. sz. vendéglő-épület,
a hozzátartozó mellékhelyiségekkel,
istállókkal — eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgálnak Gellért
Testvérek.

A kertnek legszebb díszét képező ezüstfehér-levelű ezüstfenyőt

(Picea pungens argentea)

50—60 cm	à K. 5—
70—80	8—
90—100	10—
100—120	15—
130—150	20—
180—200	30—
220—250	40—

ezüstjegenyefenyőt

kaliforniai fehér jegenyefenyőt
(Abies concolor)

50—60 cm	à K. 2—
70—80	4—
90—120	6—
130—150	8—
160—180	10—

ajánl:

NIEMETZ W. F.

faiskolája

TEMESVÁR.

Gyümölcs- és díszfákra szóló árjegyzéket
kivánatra készséggel küld a faiskola.

Göres-csillapító, szélhajtó Hódony-csöppök

1844 óta használatban levő étvágygerjesztő, emész-
tést elősegítő hájszer.

Egy üveg ára 1 K.

Két üvegnél kevesebb (2 K. 50 f. utánvét mellett)
postán nem küldetik.

Beszerezhető:

BITTNER GYULA gyógyszerárban
Gloggnitz (Alsóausztria).

LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK
KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

XV-ik évfolyam **BEIRATÁSOK** Telefon 63-45.

naponta 9-6 óráig

SOMOGYI MÓR

tanár, zongoraművész

államilag képesített okleveles zenetanár
igazgatása alatt álló ZENE-

Conservatoriumban

Budapest, VII., Erzsébet-körút 44. sz.

zongora, hegedű, ének, gordonka, czimbalom, az összes
fuvó- és vonóshangszerekre, valamint zeneelméleti tan-
anyagokkal.

Államilag diplomált zenetanár. — A tanerők száma 26.

Vidéki leányok részére

INTERNÁTUS.

Prospektussal kivánatra szolgál az igazgatóság.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVÍZ

Kitünő hatású vese- és hólyagbajoknál.

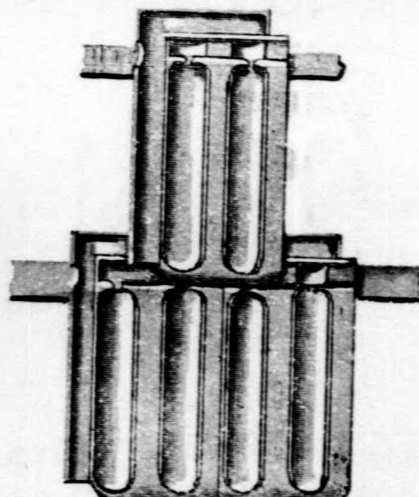
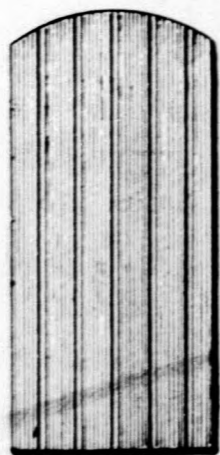
Szénsavdús, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített,
rendkívül üdítő asztali víz.

Üdit, gyógyít! Orvosilag ajánlva.

Ívgyógyomlóra használva vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence
idült hurutjainál, húgykő- és főnyéképződésnél, a légutak és a
kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizo-
nyult. — Prospektust kivánatra küld a forráskezelőseg.

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdön.

ÚJLAKI TÉGLA- ÉS MÉSZEGETŐ RÉSZVÉNYTÁRSULAT TETŐCSERÉPGYÁRA

szállít:

géppel gyártott, teljesen egyenletes, vízhatlan, fagyellent-
álló, hódfarkú, hornyolt és francia tetőcserepet, valamint
a szükséges szegélycserepet, nemkülönbén minden méretű
és legszebb kivitelű virágcserepet. Bármely vasúti vagy
hajóállomásra versenyképes.

A kir. József-műegyetem 10/1901. sz. hivatalos bizonyítványa
szerint ezen gyártmányok fagyellenállóknak bizonyultak.

Elárúsítási hely Sárosmegye részére: LUCHS EDE ÉS TÁRSA vaskereskedés, EPERJES.

Írógép 10-es
Yost
olcsón eladó **Mittelmannál,**
Fő-utca 83. szám.

A ki hirdetni akar

még pedig sikerrel, az forduljon az „Általános Tudósító” (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet-körút 41., a hol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid árákon eszközölnék. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Díszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. cz. hirdetőknél díjmentesen.

A legkapósabb

politikai napilap:

„AZ UJSÁG”

Főmunkatársak: Herczeg Ferencz, Kenedi Géza, Kóbor Tamás, Kozma Andor, Mikszáth Kálmán.

Felelős szerkesztő: Gajári Ödön.
Társzerkesztő: dr. Ágai Béla.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 28 kor.
Félévre . . . . . 14 „
Negyedévre . . . . . 7 „
Egy hónapra . . . . . 2 „ 40 fill.

Hetenkint ASSZONY és GYERMEK melléklet.

Megrendelő cím:

„AZ UJSÁG” kiadóhivatala

Budapest, Rákóczi-út 54.

„AZ UJSÁG” olvasóterme a vidékről a fővárosba érkező előfizetőink rendelkezésére áll.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzített székrekedés, máj-bántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sós borszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer kőszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 kor.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női-szappan a bőr gyökere gondozására és a pórsára úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétválasztás:

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9.

Videki megrendelések naponta posta-utánvetéssel teljesíthetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Figyelmeztetés!

Kérjük, ne tessék a bevásárlásnál egyszerűen egy csomag vagy ládika „cikóriát”, hanem határozottan:

„Franck”

féle gyártmányt kérni, oly végből, hogy a mindenkor egyenlő és legjobb minőség iránt meg legyen a kellő biztosítéka. — Ügyeljen emellett a védjegyekre és aláírásra, mert **csomagolásunkat azonos színekben és papírban, val mint hasonló nyomtatással utánozzák.**

u. Kuv. D. x. 4259 Ap. 06 II. W. W

Franck Henrik Fiai
Kassa.

Jó írású ügyes :: elárúsítónőt keres

THEISZ ÁRMIN sport-, játék-, hangszer-, fegyver- és díszműáru-kereskedő :: :: ::

Eperjes, Fő-utca 58. szám.

Alapítottatott 1880-ban.

THRÓR GYULA

női- és férfidivat-áruháza

Eperjes, Fő-utca 69. szám.

Állandó nagy választék: selyem-, női- és férfi-fehérneműek-, női divatkelmék- és mindennemű díszekben. — Vászon- és asztalneműek. — Szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők. — Valódi trieszti Linoleum. — Kész blousok, jouponok. — Menyasszonyi kelengyék és minden e szakba vágó cikkek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Városliget-körút 68,

Alatt a legjutányosabb árak mellett ajánlatosak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löher-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

